

Draken: Volksverhalen uit kleurrijk Nederland

Beoordeeld op geschiktheid intercultureel vrijeschoolonderwijs door Nickel van Duijvenboden, vrijeschoolleerkracht, ouder en werkgroep lid Thula, Amsterdam-Oost. nickelvd@xs4all.nl

Vetgedrukt = aanraders. ~~Doorgestreept~~ = ongeschikt voor (vrije)school. *Cursief* = inschatting niveau. Zonder opmaak = niet opzienbarend, evt. bruikbaar.

Pedagogische pareltjes: Li Jing / Het verhaal van het Keizerskanaal / Drie knappe mannen / De draak met de zeven koppen / De zonnekinderen / De engelen van de seizoenen / Tolla

Chinese verhalen:

- **Li Ji:** Mooi, heldin overwint reuzenslang. Ook wel eng, omdat er sprake is van geofferde meisjes. *Klas 2 e.v.*
- **Li Jing:** Heel spannend en beeldend sprookje over jongen die regen veroorzaakt door met paard over de wolken te rijden, maar in zijn onoplettendheid een overstroming veroorzaakt. *Klas 1 e.v.*
- ~~Het verhaal van Liu Yi:~~ Ongeschikt voor p.o.
- **Zhou Han:** Heel mooi en beeldend, maar aantal stukjes moet in eigen woorden naverteld worden. Twee vrienden laten hun bediende, een geweldig duiker, parels stelen van een gouden draak op de bodem van een put. Maar de draak heeft nooit iemand kwaad gedaan en stamt af van de goden. De draak grijpt de duiker en de mannen moeten hun hebzucht erkennen. *Klas 1 e.v.*
- **Het verhaal van het Keizerskanaal:** Fantastisch en spannend. De kinderen zullen smullen. Behoorlijk lang, evt. in delen voorlezen. In de inleiding is sprake van slavenarbeid en tirannie, vat dit evt. in enkele neutrale zinnen samen. Het eigenlijke verhaal begint in de 2e kolom. De heldin Honglian vangt een klein visje dat spreekt en begint een lange queeste om een parel uit een drakenmuil te stelen. Daarmee maakt ze het water zoet en brengt vruchtbaarheid aan de hele streek. Zelf verandert ze per ongeluk ook in een draak. Met enige versimpeling geschikt *vanaf Klas 1.*
- ~~De geschiedenis van de witte gibbon:~~ Ongeschikt. Machtige god in de gedaante van gibbon schaakt vrouw. Haar man leidt een expeditie en verslaat de gibbon. Taal is te moeilijk en sommige stukken te expliciet (geweld, seks). Voor volwassenen de moeite waard.

Indiase verhalen:

- **De koeherder en de heks:** Leuk. Slimme jongen weet herhaaldelijk uit handen van de heks te blijven. Grimm-achtig. Zo mogelijk vertellen met rijstkoekjes erbij. *Kleuters/Klas 1*
- **De wees en de reus:** Leuk. Voortvluchtige reus kan van vorm veranderen en zoekt toevlucht in de maag van een jongetje. Die moet hem er vervolgens uit zien te krijgen. Mooie illustratie. *Kleuters/Klas 1*
- **Venka de kreupele:** Leuk. Kreupel jongste zoon krijgt respect van zijn hardwerkende broers als hij hun zus met een slimme truc bevrijdt van een monster. *Kleuterklas/Klas 1*
- **Drie knappe mannen:** Prachtig en geestig. Boogschutter, worstelaar en priester slaan de handen ineen en zijn demonen te slim af. Iets moeilijker te volgen wanneer de demon in een geit verandert, zo nodig verhelderen. *Klas 2 e.v.*
- De geest die niet in de tas wilde: Leuk verhaal over een listige arme kapper die een geest overhaalt hem een fortuin te bezorgen. Het begin is wat minder leuk door vernederende verwijten van zijn vrouw. Evt. met humor iets verzachten. *Klas 2 e.v.*
- ~~Een demon laat zich verschalken:~~ Beetje flauw en ook te veel een doordenker. Voegt niet zoveel toe.
- Een hulpvaardige geest: Mooi. Brahmaan heeft wrede vrouw. Een boomgeest krijgt medelijden en helpt hem door een verdrag met hem te sluiten. De brahmaan begint een nieuw leven maar krijgt al snel een conflict met de geest. Door een ingeving redt hij zichzelf alsnog. *Klas 3 e.v.*
- Half leeuw, half mens: Epos-fragment waarin Vishnu de demonen verslaat die de aarde en goden bedreigen. Mooi, maar vooral als verrijking in de context van de Indiase mythologie. Vgl. Edda. *Bovenbouw*

Turkse verhalen:

- **De draak met zeven koppen:** Fenomenale klassieker. Jongste van 40 broers overwint twee zevenkoppige draken én de machtige draak Tsjampalak, keert naar huis terug met een bruid voor zichzelf en zijn 39 broers. Lesje in vertelkunst. *Medio Klas 1/Klas 2 e.v.*
- Keloglan trekt erop uit: Niet heel opzienbarend. Man gaat uitdaging aan en trouwt met een vreselijke reuzin. Hij moet ontsnappen, wordt achtervolgd en verslaat haar. Eind is een stapelverhaaltje. *Klas 1 e.v.*
- **De timmermansdochter:** Erg mooi en geestig. Pinokkio-achtig begin. Timmerman snijdt een meisje uit hout en prins valt voor haar. Hij trouwt met een levende plaatsvervangster die over feeëntoverij beschikt. *Klas 2 e.v. (evt. Klas 1)*
- Kikkererwtje: Mooi begin, grappig verhaaltje. Het wil ook niet meer zijn dan een grap. Jongetje zo groot als een erwt haalt streken uit. Prima voor kleine kinderen, vooral *Klas 1*. Schunnige opmerking bovenaan zesde kolom veranderen.
- Het is woensdag: Nogal flauw maar kinderen lachen er misschien om. Over twee bochelaars: de een raakt zijn bochel kwijt, de ander krijgt er een bij. *Klas 1 e.v.*
- De Geduldsteen: Ondanks de mooie titel een afrader. Lang uitgesteld eerherstel voor vrouw van prins, die ten onrechte wordt beschuldigd van het opeten van haar kinderen. Ze staat onder invloed van een derwisj, die de levers van doden eet.

Surinaamse verhalen:

- ~~Monsters met de mond op de borst:~~ Ongeschikt. Spookverhaal waarin ook nog eens de verschillen tussen inheemse volkeren ('menseneters') en blanken ('zonder hoofd') worden uitvergroot.
- ~~De wraak van de Indiaanse jongen:~~ Idem.
- ~~Een vreemd verhaal:~~ Idem.
- De geesten van de nacht: Grappig griezelverhaal waarin een jongen drie domme nachtgeesten om de tuin leidt. Iets voor bij een kampvuur, niet per se op school. *Klas 2/3*
- **De zonnekinderen:** Boeiende inheemse vertelling. Tweeling zijn kinderen van Weju (de zon) en worden uiteindelijk de avond- en morgenster. Ze moeten wel een gevaarlijk pad volgen om bij hun vader te komen, waarbij o.a. hun moeder sterft. Deze scènes zijn (anders dan de illustratie) niet heel expliciet, eerder Hans & Grietje-achtig. De beeldspraak maakt ook veel goed. *Klas 1 of 2 e.v.*
- **De didibri-draaken:** Heel vermakelijk sprookje over een meisje dat onbewust met een draak trouwt. Haar 'achterlijke' broertje helpt haar met toverkunst te ontsnappen en de draken veranderen in steen. *Klas 1 e.v.*

- Baas boven baas: Niet verheffend, wel geinig. Verwaande man krijgt een lesje van drie reuzen die hem in alles overtreffen. Hij ontkomt en is van zijn ijdelheid af. *Klas 1 e.v.*
- ~~Vreemde ontmoetingen:~~ Ongeschikte verhalen over geesten 's nachts.
- **De helpende hand van Bakroe:** Heel geestig verhaal over klein half-houten mannetje dat mensen helpt door onmogelijke opgaven uit te voeren. Het stukje over echtelijk geweld bij het navertellen afzwakken. *Klas 1 e.v.*
- **Ba Anansi en de eenbenige Moeder van het Bos:** Goede Anansi-tori over betoverde voorwerpen die eindeloos eten brengen, tenzij je ze verkeerd hanteert. *Klas 2 e.v.*

Marokkaanse verhalen:

- Onderdeurtje: Beetje flauw. Zevende zoon van sultan is een pientere dwerg, die uiteindelijk een horde ghoels verslaat en zijn vader trots maakt.
- **De djinn van de zee:** Spannend en goed. Arme visser krijgt van zeegeest een magisch tafeltje-dekje. Een jaloerse en huichelachtige nicht steelt het tafeltje en wordt (nogal bruuft) gestraft. Iets temperen. *Klas 1 e.v.*
- **De engelen van de seizoenen:** Schitterend, over dankbaarheid en overal het goede van zien. Staat uitgebreid stil bij de unieke eigenschappen van de seizoenen. Stapelverhaal. Eindigt goed. *Klas 1 e.v.*
- **Tolla:** Aanrader. Heldin. Ghoel (kwelgeest) schaaft een hardwerkend meisje, ouders sporen haar op en ze ontsnappen. De ghoel blijft haar kwellen, maar wordt ten slotte verslagen. *Klas 1 e.v.*
- **De witte slang:** Mysterieus en kort. Leerzaam over bedevaart en het symbool slang in de Arabische wereld. Zou de verwondering van kinderen kunnen prikkelen. Past in periode over Islam. *Klas 3/Bovenbouw*

Indonesische verhalen:

- De vier langste van deze vijf verhalen zijn schitterend en kunnen wedijveren met de Griekse mythen, zowel qua inhoud als vertelwijze. Ze zijn dus zeer de moeite waard. Ze zijn alleen literair zeer verfijnd en ook qua plot vrij complex. Alleen het mooie verhaal over hemelnimf 'Dewi Nawang Wulan' kan met kinderen worden gelezen (de mijne van 7 luisterde ademloos) maar vermoedelijk ook pas in de bovenbouw en eventueel met versimpelde namen. ~~De vrouw die rijkdom wilde~~ is ongeschikt, gaat over opiumverslaving.